

Skiftið alla lögtingsmanningina út:

-Setið ungt fólk og helst kvinnur á ting ístaðin

-Koyrið hasar gomlu menninar frá og setið ungt fólk ístaðin. Og helst so nógvar kvinnur sum gjørligt. Tær hava altíð dugað nógv betri at hildið hús og farið um pening, enn hesir, gomlu troyttu menninir.

M.a. hetta skrivur Bjarki Højgaard í "Sjónarmið" í dag.

Sum smádrongur í Havn undraði tað meg mangan, at síggja nakrar lögtnar toftir kring traðirnar í býnum. Tá ið eg so spurdi meg fyri, sváraðu tey vaksnu, at hetta vóru toftirnar av revagardunum á sinni. Seinni skilti eg so samanhangin í hesum. At menn í sínari tíð vóru farnir undir loðjóræhald. Fyrst nakrir og so alt fleiri. At enda so nógvir, at revagarðar næstan vóru á hvørjum tanga og í hvørjari bygd. Vantandi stýring fæddi til eitt ovurstórt útbøð, sum slettis ikki svaraði til eftirspurningin, sum var, og saman við fallandi prísnum og broyttum konjunkturum dat so alt hetta niðurfyr aftur og fólk mistu nógvan pening. Men eftir stóðu toftirnar sum minnisvarðar.

Revagardseffektin

Seinni komu aðrar toftir at standa: Hvalastøðir, sildavirki, flakavirki, surimi- og taravirki, ali- og smoltstøðir. Revagardseffektin sló hvørja ferð í-gjøgnum. Tí, lærdu vit nakrantíð av hesum okkara mistøkum? Nei. Hóas vit nú høvdu fingið allar hugsandi serfrøðingar innan Búskaparráð, Fiskivinnustovu, Ídnaðarstovu, Menningarstovu, Jarðar-ráð og hvat allir hesir stovnar eita. Sjálvútt-nevndir »ráðgevarar« (oftast sakførarar og revisorar) runnu aftur og fram ímillum allar hesar stovnar fyri at vinna sínum »klienti« framfihjásømdir, tí teir vistu at eingin sam-

skipað stýring og ætlan var, og tí kundu teir næstan gera sum teimum lysti fyri at fáa teirra »projekt« ígjøgnum. Og Løgtingið hevur øll árin verið meira ella minni óarbeiðsført, vegna inn-anhýsis klandur og kegl. Revagardseffektin fæddi eisini við sær, at føroyingar mistu ein stóran flota av skipum av landinum: Farmaskip, kemikaliskip, flakatrolarar, nótaskip, rækjuskip og svartkjaftaskip. Teir komandi »minnisvarðar-nir« yvir henda dárskap okkara verða: Bankar, sjúkrahús, hægri skúlar, ítróttarhallir, graslíkis-vøllir, lendingar/havnir/ferjulegur, SEV-installa-tiónir og kanska eisini undirsjóvartunnin. Tí, hann skal jú eisini byggjast sambært lögtingssamtykt. Galskapurin heldur fram, tí eingin er at steðga honum. Men man plagar at siga, at fólkid hevur teir politikarar, sum tað hevur uppiborið. Tey hava ú valt teir og tey velja teir aftur. Teir somu idiotarnir sleppa at ganga í skrudgongu úr lögtinginum og í Dóm-kirkjuna hvørja ólavsøku. Eisini í 1993.

Tær gomlu kempurnar

Saknur er tí í kempum sum P. M. Dam, Erlendi Paturssyni, Hákuni Djurhuus, Kjartani Mohr, Kristian Djurhuus og øðrum. Tá ið teir sótu var ikki so nógvur peningur at ráða yvir. Teir yvir-tóku eitt samfelag, sum

manglaði virkistól og ein infrastruktur. Men höv-liga og uttan at loypa framav royndu teir at byggja hetta landið upp, sum var heilt forsømt av tí danska stýrinum frammanundan. Og tað eydnaðist, hóast teir mangan vóru ósamdir um háttin.

Men seinni fingi vit aðrar skjótar og smartar lögtingsmenn. Teir fóru lættari um reglur og lógir. Teir høvdu so stór-an skund. Nú skuldi nak-að henda og tað skjótt. Og teir lótu hurðina upp inn í landsstýrið, so al-skyns korrumparaðir em-bættismenn og »serfrøð-ingar« fingi atgongd. Og hóast fleiri av teimum brendu sínar fingrar djúpt niðri í landskassanum – vit kunnu taka Heyga-drangsmálið sum dømi – so fekk hetta ongantíð politiskar fylgjur fyri nakran av teimum. Tí sy-temið var kvæntið úr erva og niður á botn.

Spillan

Og eftir situr alt fólkid við einum ringum smakki í muninum. Og ístaðin fyri at beina spilluna burtur, sum er komin í føroyskan politikk, so velur man teir aftur og aftur. Og spillan fær loyvi at liggja og rota víðari. Tað er hetta, sum fær ein til at missa vón-ina um, at tað nakrantíð verður frægar. Tí um man reinsaði út beinan-vegin, so var ein vón fyri at ein broyting kom í og at man hevði nakad betri at byggja uppá framyvir.

Sjónarmið

Men kanska er vónin at hóma í havsbrúnni. Nú hava danskir serfrøðingar meira og minni yvirtikið leiðsluna í Føroyum. Nú fáa vit kanska ein lands-plan at arbeiða eftir, sum vit so leingi hava saknað. Nú fáa vit kanska sett á-byrgdarfólk á teir avger-andi sessirnar eftir út-búgving og evnum, og ikki eftir familju- og kenningapolitikki sum higartil, sum hevur ført til, at teir størstu idiotar-nir í føroyskum vinnulívi og á føroyskum stovnum sita har, bert tí at pápin sat har frammanundan ella at teir beint á høvdu tann rætta politiska litin. Men var tað nú neyðugt at nýta russiskan plan-politikk og planøkonomi fyri at rökka hesum, nú ið flestu føroysk vinnutól eru lögð undir ein stovn, og føroyskur peningapoli-tikkur verður stýrdur frá øðrum miðstovni? Russ-arar eru jú í lótni við at fara frá hesum, men fø-royingar gera nú tað sama mistakið sum teir gjørd, við at innføra planøkon-omi í Føroyum.

Oljuævintýrið

Tann nýggjasta tátn í føroyskum politikki er oljuævintýrið. Men hetta kemur ikki at fara nakad gott við sær, um teir somu persónarnir fara at skipa fyri her, sum hava fært tað føroyska samfe-lagið á húsagang. Og hvat ættar man at gera í Fø-roym tey næstu 10 árin inn til tann fyrsti oljudrop-in væntandi kemur í land, um nakar dropi yvirhøvar

er at finna har niðri? Ætl-ar man bara at sita hendur í favn og biða? Hvat við at brúka tíðina til at reinsa út og rætta upp á skeivleikarnar, sum hava verið gjørdur? Og hvat við at standa saman um at byggja landið upp aftur? Ístaðin fyri alt hetta klandri og politiska kegl-id, sum forðar øllum av-gerðum og bert førir til mistreytu ímillum fólk. Hvat við at fara konstruk-tivt til verka, so vit eina-ferð aftur fara at sita við teimum politisku avgerð-unum í Føroyum? Og ikki nakrir danskir serfrøðing-ar, sum hóast alt bara gera sítt arbeiði eftir boð-um niðri frá, av tí at vit sjálvir hava mist tamar-haldið á støðuni og hava latið okkum upp til ol-mussu.

EF

Nógv hevur verið tosað um at vit skuldu fara upp í EF. Ein av orsøkunum til ikki at fara upp í var, at vit vildu verja okkara fiskastovnar og tí hava avgerðarrætt yvir land-grunninum. Nú hava vit so sjálvir niðurfiskað okkara fiskastovnar, so einki er eftir, so at argu-mentið kann ikki brúkast longur at halda okkum uttanfyri. Føru vit upp í EF nú, fingi vit lut í út-jaðara-peningahjálp teirra, sum lond sum Het-land, Írland og onnur út-jaðaralond innan felags-skapin hava fingið. Tí, vit kunnu ikki bliva við at fara biddaragongd til Danmarkar eftir meiri peningi. Tað er eitt mark

fyrir hvat danir vilja standa modell til. Her niðri tosa fólk meira og meira um færðske til-stande hvørja ferð okkurt ikki ruggar rætt. Og tað er ein stór skomm fyri okk-um sum tjóð.

Tað er nógv fyri hjá mær, sum eri ein in-kareraður tjóðveldis-maður, at koma við slík-um ráðum, men tá ið vit nú hava hóreiggjað okk-um so illa, er einki annað at gera. Vit duga at fiska og hagraiða fisk, men tá ið tað kemur til leiðslu og framskygni, eru vit eftir-bátar og noyðast tí at søkja okkum serkøna hjálp, um enn hon so skal koma uttanfrá. Taka vit við læru her, verður kanska aftur gott at búgva í Føroyum, so-leiðis at tað unga fólkid, ið í lótni flýggjar frá Føroyum, fer at venda heim aftur einaferð.

Krákur og sakførarar

Í lótni líkvíðara fø-royskir sakførarar og revi-sorar tað føroyska sam-felagið. Hesir, sum fyri nøkrum árum sótu hinumegin borið sum »ráðgevarar«, hava nú skift sess og vákka sær í at líkvíðara tað føroyska vinnulífskervið. Teir hava luktað blóð. Sum krákur og ravnur yvir rovi. Men teir og synir teirra, sum í hesum døgum tysja heim til Føroya at arbeiða við einum feskum sakfær-aloyvi í hondunum til hetta seinasta kukrativa virkisøki umframt Rús-una – skulu bara vita, at